

Nacionalne konsultacije sa civilnim društvom o Inicijativi za osnivanje REKOM.

**Skoplje, Makedonija
20.11.2010.**

Reč je o drugim konsultacijama o Inicijativi za osnivanje REKOM koje se održavaju u Makedoniji. Konsultacije je organizovala Mirovna akcija iz Prilepa. Skupu je prisustvovalo 40 učesnika/ca sa područja Makedonije. Moderatoru su bili Gordana Duvnjak (Koordinacijsko veće Koalicije za REKOM, Makedonija) i Boro Kitanoski (nacionalni koordinator konsultativnog procesa u Makedoniji). Karakteristično je bilo da su prisustvovali skoro svi predstavnici većih veteranskih udruženja u Makedoniji, albanska i makedonska.

O konsultacijama su izvestili TV Kanal 5, A1 TV, Alsat-M TV, TELMA TV, Sitel TV, MRTV.

Predlozi, mišljenja i preporuke učesnika/ca:

Jedno od glavnih pitanja kojim treba da se bavi regionalna komisija je satisfakcija za prisilno raseljena lica.

U celini pozdravljam posao regionalne komisije i Udruženja ZORA, bez obzira ko će biti član u predsedništvu, komisija ili kako će funkcionisati, sa celokupnom pisanom, elektronskom, i svakakvom dokumentacijom koju smo sakupili tokom prošlih 10 godina. (...) U odnosu na unutrašnja raseljena lica želim da potenciram da je bilo 76.000 unutrašnje raseljenih lica i sada posle 10 godina to se svelo na oko 600 Srba, Makedonaca i Roma koji ne mogu da se vrate na svoja ognjišta. U Preambuli Statuta pronašla sam raseljene, kaže nasilno iseljavanje stanovništva kao teška kršenja čovekovih prava i kao žrtve su lica koja su individualno ili kolektivno pretrpela štetu uključujući mentalno, fizičko, emocionalno stradanje itd. (Jana Petruševska, Udruženje privremeno raseljenih lica Zora, Aračinovo/Skoplje, Nacionalne konsultacije sa civilnim društvom, Skoplje, Makedonija, 20. novembar 2010)

Mandat REKOM-a treba da obuhvati i dela u vezi sa ratnim dešavanjima nakon 2001. godine

Ono što imam najviše kao zabeležku je 4-ti deo, ciljevi i zadaci Komisije, član 12, gde stoji da će činjenice biti uzete u obzir od 1. januara 1991. do 31. decembra 2001. godine. Ne znam ko je odredio datum i zašto je to tako, ali bih potencirala da je u Aračinovu 2001. ubijen jedan

povratnik, 2007. takođe, zapaljane su 24 kuće Makedonaca u Aračinovu, opljačkano 50-tak kuća, prodate su za mnogo niske cene, 80% kuća. To znači, u decembru 2001. godine za unutrašnje raseljena lica odnosno za regionalne sukobe u regionu gde su bili, govorim za Aračinovo, Matejče, Lipkovo itd, kriza u decembru 2001. nije završena. (Jana Petruševska, Udruženje privremeno raseljenih lica Zora, Aračinovo/Skoplje, Nacionalne konsultacije sa civilnim društvom, Skoplje, Makedonija, 20. novembar 2010)

Sledeća stvar koja je važna da se konstatuje da imamo žrtve za vreme pregovora oko Ohridskog dogovora i neke žrtve i posle Ohridskog dogovora i pristalica sam onih koji su za utvrđivanje činjenica. Iako sam bio komandant, za mnoge stvari ja i dan-danas ne mogu da razumem zašto je počeo taj sukob. (Ilija Nikolovski, Udruženje veterana za odbranu i bezbednost R. Makedonije, Skoplje, Nacionalne konsultacije sa civilnim društvom, Skoplje, Makedonija, 20. novembar 2010)

REKOM ne treba da limitira mogućnost pripadnicima bezbednosnih službi da budu članovi komisije

(...) lično bih napomenuo da u delu gde se limitira mogućnost da članovi budu pripadnici bezbednosnih službi, mislim da je to kontradiktorno u odnosu na pitanje gde prilikom selekcije ovih kadrova treba da se imaju visoke moralne vrednosti i mislim da je naneta jedna nepravda jer mislim da u ovim službama imamo ličnosti koje su visoki profesionalci koji poštuju zakone, međunarodne i naše. (Strašo Gligorov, Udruženje veterana Dostojanstvo, Skoplje, Nacionalne konsultacije sa civilnim društvom, Skoplje, Makedonija, 20. novembar 2010)

Ako definiše i okolnosti, REKOM ne relativizira ratna zlodela

Znači, drugim rečima, nema opravdanja za ratna zlodela ako definišemo okolnosti. Znači da nismo ušli, rekao bih, u jednu političku debatu ili lavirint, okolnosti su doprinele pa zato imamo činjenice sa teškim ratnim zlodelima i teškim kršenjima čovekovih prava. Nema amnestije, nema okolnosti, nema opravdanja. Znači, ako se fokusiramo na buduće generacije, a da se raščiste sadašnje i prošle i utvrde činjenice, mislim da mnogo može da pomogne da se oslobodimo tereta rata i da se pre svega fokusiramo na žrtve. (Dragi Zmijanac, Prva dečja ambasada Međaši, Skoplje, Nacionalne konsultacije sa civilnim društvom, Skoplje, Makedonija, 20. novembar 2010)

REKOM nam može pomoći pri utvrđivanju tačnog broja žrtava tako što će sve strane sukoba dobiti institucionalan tretman

Ovde su bile neke dileme oko toga koje su žrtve ovih događaja u bivšoj Jugoslaviji. Sa potpunom odgovornošću bih rekao da je žrtva celo stanovništvo bivše Jugoslavije, a posebno najsiromašniji slojevi stanovništva. Bila su predstavljena neka druga pitanja u odnosu na broj žrtava, zato sam rekao da smo svi žrtve. Jedna strana kaže da zna broj ubijenih i optužuje suprotnu stranu zašto ne kazuje broj žrtava. Garantujem da i druga strana ima sve podatke sa imenima, prezimenima i svim ostalim, ali treba jedna stvar da se potencira - na žalost i posle 10 godina, iako je ovde spomenuto da je u Makedoniji bio rat, znači to je neminovna istina, ali da bude rat i da se ratuje moraju postojati dve strane. Sasvim je u redu što prva strana zna broj žrtava ali i u odnosu na drugu stranu mi znamo imena i prezimena u brojkama, ali posle 10 godina nakon završetka sukoba jedna strana koja je bila uključena u sukob 2001, znači albanska strana još uvek nema institucionalan tretman od države. Sve dok se to ne dogodi, ja ne znam kako da se saopštavaju te brojke i podaci i kome i zbog toga bih hteo da apelujem da se ovaj odnos usmeri, ovi konsultativni sastanci regionalne komisije da se ne upotrebljavaju za slučajeve koji ne bi doprineli ka cilju kojem stremlji ova komisija. (Raim Limani, Udruženje veterana ONA (UÇK), Raduša, Nacionalne konsultacije sa civilnim društvom, Skoplje, Makedonija, 20. novembar 2010)